

Inbjudan till forskningssamverkan

SOM-undersökningarna hösten 2014

SOM-institutet bjuder in till forskningssamverkan med 2014 års SOM-undersökningar. Som forskare kan du eller ditt forskningsprojekt medverka med frågor i undersökningarna. Sista dag för intresseanmälan är 12 april 2014 och förslag på enkätfrågor ska vara SOM-institutet tillhanda senast 3 maj 2014.

SOM-institutet är en oberoende undersökningsorganisation vid Göteborgs universitet som i mer än 25 år har genomfört årliga undersökningar av svenska folket. Syftet är att systematiskt undersöka allmänhetens vanor och attityder inom samhälle, politik och medier. SOM-institutet kombinerar närhet till den internationella forskningsfronten med stark närvaro i svensk samhällsdebatt. Institutets forskarnätverk består av närmare 150 av Sveriges ledande samhällsforskare.

SOM-undersökningarna gör det möjligt för enskilda forskare och forskningsprojekt att till en rimlig kostnad delta med frågor i stora representativa medborgarundersökningar av högsta kvalitet.

Under hösten 2014 avser SOM-institutet att genomföra

- den nationella SOM-undersökningen (1986–)
- den västsvenska SOM-undersökningen (1992–)
- en regional undersökning i Värmland (2010)
- en ny, unik undersökning av svenskar boende i utlandet.

Genomförande av SOM-undersökningarna 2014

Datainsamlingen för SOM-institutets nationella och regionala undersökningar sker genom en postenkät som skickas ut till ett systematiskt sannolikhetsurval av befolkningen, 16–85 år. Från och med den andra påminnelsen erbjuder vi respondenterna en möjlighet att besvara enkäten på webben.

Den **nationella SOM-undersökningen 2014** omfattar hela Sverige och genomförs som fyra parallella undersökningar (editionerna I, II, III och IV). För varje delundersökning dras ett oberoende urval om 3 400 personer, sammanlagt 13 600 personer. Editionerna är tematiserade på följande sätt: I fokuserar på *samhälle och politik*, II fokuserar på *medier och kultur*, III fokuserar på *livsstil och hälsa* och IV fokuserar på *ekonomi och arbetsmarknad*.

Den **regionala undersökningen i Västsverige 2014** omfattar ett urval om 6 000 personer boende i Västra Götaland samt Kungsbacka kommun.

Den **regionala undersökningen i Värmland 2014** omfattar ett urval om 3 000 personer boende i Värmland.

SOM-undersökningen av svenskar boende i utlandet 2014 omfattar ett urval om omkring 6 000 svenska medborgare 16–85 år som är folkbokförda på adresser utanför Sverige. Ett stratifierat urval genomförs för att försäkra sig om ett tillräckligt stort dataunderlag från varje OECD-land och från olika delar av världen. Den globala undersökningen genomförs som en webbenkätundersökning. Undersökningen ger unika möjligheter att undersöka utlandssvenskars syn på exempelvis studier, arbete, karriär, migrationsfrågor, graden av identifikation med Sverige, Sverigekontakter och Sverigebilder. Undersökningen ger också stora möjligheter till jämförelser av bland annat hur utlandssvenskars livsvillkor, medievanor, samhällsförtroende, hälsa, livsstilar, politiska preferenser, åsikter och värderingar och syn på korruption skiljer sig från svenskar boende i Sverige.

Samtliga SOM-undersökningar går i fält i månadskiftet september/oktober 2014 och pågår i omkring 150 dagar. Fältarbetet avslutas den 1 februari 2015. Ett stort antal insatser i form av påminnelser via telefon, sms, vykort och brev genomförs under denna period.

SOM-institutets undersökningsdesign är under ständig utvärdering och utveckling. Stora insatser görs för att möta alla de utmaningar som dagens surveyforskning erbjuder, bland annat genom förfinade bortfallsanalyser och riktade uppföljningsinsatser till respondentgrupper som är särskilt svåra att nå. Ett exempel är de ansträngningar som görs för att göra formulären mer attraktiva att besvara. Sedan 2013 har samtliga respondenter också möjlighet att fylla i sin SOM-enkät i digitalt format, via webben.

Genomförandet av, och utfallet från, 2012 års nationella SOM-undersökning finns redovisat i boken *Vägskäl* (2013; red: Lennart Weibull, Henrik Oscarsson & Annika Bergström, SOM-institutet). Motsvarande redovisning för den västsvenska SOM-undersökningen 2012 återfinns i boken *En region för alla?* (red: Annika Bergström & Jonas Ohlsson, SOM-institutet). All dokumentation av SOM-undersökningarna, inklusive metodrapporter och formulär, finns att ladda ned från SOM-institutets hemsida www.som.gu.se.

Så här fungerar samverkan med SOM-institutet

SOM-institutet ansvarar för att planera och genomföra fältarbetet i enlighet med de bästa tillgängliga kunskaperna om forskningsmetodik. Frågorna och enkäterna utformas med målet att maximera datakvaliteten och nå en så hög svarsfrekvens som möjligt. Arbetet med formulärfrågorna sker i samverkan med SOM-institutet. SOM-institutet svarar för den slutgiltiga versionen av frågeformulärens innehåll.

Samverkande projekt får tillgång till gemensamma bakgrundsfrågor motsvarande omkring fem enkätsidor samt till ett stort antal generella samhällsindikatorer (t ex institutionsförtroende, mellanmänsklig tillit, medievanor, fritidsaktiviteter och politiska preferenser) som ingår i samtliga SOM-undersökningar.

Samverkan med SOM-institutet ger forskare exklusiv tillgång till de data som samlats in med projektens egna frågeinstrument. Ett år efter fältarbetets slut deponeras data vid Svensk Nationell Datatjänst (www.snd.gu.se) och görs tillgängliga för andra forskare.

Att samverka med SOM-undersökningarna medför ett samverkansbidrag på ca 120 000 kr per sida och formulär, exklusive universitetets avgifter om ca 40 procent. Samverkansbidraget inkluderar etikprövning, datainsamling, undersökningsledning, färdigställande av data, utvärdering och dokumentation av undersökningen samt slutligen framtidssäker

deponering av data i Svensk Nationell Datatjänsts arkiv. Exakt kostnad beräknas med hänsyn till antal variabler (kryss-alternativ) i kombination med frågornas utrymme (exempel på formulär finns att ta del av på www.som.gu.se). Frågor med öppna svarsalternativ medför extra kostnader för kodning.

Samverkansbidraget omfattar inte konstruktionen av nya (i SOM-undersökningarna ej tidigare validerade) frågeinstrument. För framtagande av nya frågor utgår ett kostnads-täckningsbidrag om maximalt 35 000 kr (exklusive avgifter) per fråga/frågebatteri.

SOM-institutet strävar efter att bygga långsiktig forskningssamverkan för att mer effektivt kunna knyta forskare och forskargrupper till datainsamlingsarbetet. Samverkan kring mer långsiktiga projekt som spänner över 3–5 år har därför förtur framför ettårsprojekt.

SOM-institutet skapar också regelbundet nya projekt i samverkan med organisationer och myndigheter utanför universiteten. I den här typen av samverkan svarar SOM-institutet för bearbetning av data samt framtagning av rapporter och analyser. För detta arbete tillkommer särskilda avgifter. Alla rapporter och analyser som genomförs vid SOM-institutet publiceras på hemsidan www.som.gu.se.

Tidplan för forskningssamverkan med SOM-undersökningarna 2014

- 12 april 2014: deadline för intresseanmälan om forskningssamverkan med uppgift om ungefärlig omfattning och ämnesinriktning.
- 3 maj 2014: deadline för förslag på frågeinstrument. Detta leder normalt till förlöpande diskussioner mellan SOM-institutet och samverkanspartners om omfattning och utformning.
- Senast 19 juni 2014: definitivt besked från SOM-institutet om samverkan samt preliminär prisuppgift.
- 20 augusti 2014: Deadline för slutgiltig version av samtliga frågeinstrument.
- Början av september 2014: Kontrakt skrivs med medverkande projekt.
- 27 februari 2015: datafil och kodbok levereras till ansvarig forskare för medverkande projekt.
- Mars 2015: SOM-institutets årliga utvärderingskonferens. De forskare som är knutna till samverkansprojekten inbjuds. Vid konferensen görs en grundlig genomgång av frågor kopplade till metod. Där presenteras också projekt och frågeställningar tillsammans med de första analyserna av data från 2014 års SOM-undersökning.
- Mars 2016: Data från SOM-institutets undersökningar 2014 görs tillgängliga för forskare och studenter genom Svensk Nationell Datajänst (SND).

Kontakt och anmälan

Om du har frågor om 2014 års SOM-undersökningar är du välkommen att kontakta någon av oss! Intresseanmälan angående de nationella och regionala SOM-undersökningarna skickas till undersökningsledare Annika Bergström (annika.bergstrom@som.gu.se). Intresseanmälan till SOM-undersökningen bland svenskar boende i utlandet görs till undersökningsledare Maria Solevid (maria.solevid@pol.gu.se).

Med hälsningar från SOM-institutet

Henrik Ekengren Oscarsson
Professor, föreståndare
SOM-institutet
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
031-786 4095
henrik.oscarsson@som.gu.se

Annika Bergström
Docent, undersökningsledare
SOM-institutet
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Göteborgs universitet
031-786 5178
annika.bergstrom@som.gu.se

Jonas Ohlsson
Fil dr, undersökningsledare
SOM-institutet
Nordicom
Göteborgs universitet
031-786 6125
jonas.ohlsson@som.gu.se

Maria Solevid
Fil dr, undersökningsledare
SOM-institutet
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
031-786 1844
maria.solevid@pol.gu.se